

Murat Coşkun ve İsmail M. Göğüş (2019). “Bursa Merkez Belediyeleri Bünyesinde Gerçekleştirilen Müzik ve Çalgı Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri”. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 20, S. 37, s. 623-658.

DOI: 10.21550/sosbilder.552988

Araştırma Makalesi

BURSA MERKEZ BELEDİYELERİ BÜNYESİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN MÜZİK VE ÇALGI EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ*

Murat COŞKUN **

İsmail M. GÖĞÜŞ ***

Gönderim Tarihi: Nisan 2019

Kabul Tarihi: Mayıs 2019

ÖZET

Bu araştırma; Bursa Büyükşehir Belediyesi ve merkez ilçe belediyeleri bünyesinde müzik ve çalgı eğitimi faaliyetlerinin uygulamadaki durumunu tespit ederek belirlenen problemlere ve iyileştirilmesine yönelik öneriler getirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada önce Bursa merkez belediyelerinde yapılan müzik ve çalgı eğitimi faaliyetlerinin geçmişi ve günümüze ait uygulamaları kısaca tanıtılmıştır. Daha sonra Bursa Büyükşehir Belediyesi ve üç merkez ilçe belediyesi bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin etkinliğini tespit etmeye yönelik olarak görevli öğretmenlerden mevcut durumun ve olması gereken durumun tespitine yönelik görüşleri alınarak ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda söz konusu kurumlarda gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminde amaçların belirlenmediği, içeriğin öğretmenler tarafından bireysel olarak oluşturulduğu, uygulamaların eğitimin amacını gerçekleştirecek şekilde

* Bu makale, “Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Merkez İlçe Belediyeleri Bünyesinde Gerçekleştirilen Müzik ve Çalgı Eğitiminin Etkinliği” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı, muraticoskun.bagl@hotmai.com

*** Prof., Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı, ismailg@uludag.edu.tr

Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi
Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences
Cilt: 20 Sayı: 37 / Volume: 20 Issue: 37

düzenlenmediği anlaşılmış, verilen eğitimin daha verimli hale getirilebilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *belediyelerde müzik eğitimi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa merkez ilçe belediyeleri, müzik ve çalgı eğitimi*

Teachers' Opinion on Music and Instrument Training in the Central Municipalities of Bursa

ABSTRACT

This research is carried out to define the conditions of the practices of music and instrument education given by the Bursa Metropolitan Municipality and Central Districts and making suggestions to define the problems and improvements. At this research, the applications of today and past music and instrument education are briefly introduced. The instructors are asked about the state of and actions to be taken. Then to determine the music and instrument education carried out by the Bursa Metropolitan Municipality and three Central Districts, the findings of these interviews and interpreted. According to the findings of this research it is understood that; the aims of the music and instrument education at these municipalities are not defined, content is designed personally by the instructors. And the practices are not organized to carry out the arms of education and some suggestions are given to make the education more fruitful.

Key words: *the music education at the municipalities, Bursa Metropolitan Municipality, Bursa central districts, music and instrument education*

1. Giriş

İlk insanlardan bu yana insanın içinde yaşadığı fiziksel ve sosyal çevre ile etkileşimi, insanın kültürel gelişimini etkileyen önemli bir faktör olmuştur. Elbette ki bireysel farklılıklar, coğrafi yerleşim, bireyin yaşadığı çevre, toplumsal yaşantıyı oluşturan farklı kültürlenmeleri beraberinde getirmiş ve farklı kültürel oluşumlara yol açmıştır.

Toplumun kültürel değişim ve gelişiminde, toplumları oluşturan bireylerin birbirleri ile iletişimi, kültürel değişim hızını ve kültürlenmeyi etkileyerek toplumlar arasında dil, eğitim, sanat vb. bakımından birçok etkileşimi ortaya çıkarmaktadır. Sanat; bazı

düşüncelerin, amaçların, durumların, duyguların ya da olayların deneyimlerden yararlanılarak beceri ve düş gücü kullanılarak anlatılmasına ya da başkalarına iletilmesine yönelik yaratıcı insan etkinliğidir (Tezcan 2011: 1). Toplum içerisindeki bireyler ve toplumlar arasındaki sanatsal etkileşimin, kültürel değişimin oluşmasında ve bu değişimin kalıcı olarak gerçekleşmesinde önemi bir rol üstlendiği bilinmektedir. Sanat ve sanatın tüm dallarının toplumlar tarafından benimsenmesi ve etkileşimi sanatsal faaliyetlerin de gelişmesine neden olmuştur. Sanatın önemli dallarından biri olan müzik, belirli bir topluluğun ürünü olduğu kadar etkileşim ile değişerek yeni türler, çalgılar, icra şekilleri ve teknikler ortaya çıkarmış, toplumsal unsurların veya “kültürün kuşaktan kuşağa aktarılması bakımından” önemli bir yere sahip olmuştur (Göğüş 1985: 10).

Özellikle batı ülkelerinin müzik sanatına ilişkin geliştirdikleri eğitim ve öğretim materyalleri, çalgı ve çalgılama teknikleri ile çeşitli çalgılar için özel olarak bestelenen eserler toplumsal gelişmeyi de olumlu yönde etkilemiştir.

Ülkemizde müzik eğitimi, 20. yüzyıla kadar genellikle meşk adı verilen öğretim ile yapılırken, 20. yüzyıl itibariyle çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanıldığı eğitim - öğretim sürecine geçilen bir anlayış hüküm sürmüştür. Günümüzde çeşitli anlayış ve yaklaşımlarda sürdürülen müzik ve çalgı eğitimi, örgün ve yaygın olmak üzere iki temel koldan yürütülmektedir.

Örgün eğitim “kişilerin hayata atılmadan, iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul veya okul niteliği taşıyan yerlerde, genel ve özel bilgiler bakımından yetiştirmelerini sağlamak amacıyla belli kanunlara göre düzenlenen eğitim”, yaygın eğitim ise; “örgün eğitim imkânlarından yararlanmamış olanlara, gittikleri okuldan erken ayrılanlara veya meslek dallarında yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim” olarak tanımlanmaktadır (TDK 2019). Kısaca örgün eğitim; “genellikle okullarda yapılan” yaygın eğitim ise

“daha çok okul dışı kurum ve kuruluşlarda yapılan” eğitimidir (Uçan 1994: 36).

Eğitim ve öğretim faaliyetleri, yaygın ve örgün eğitim kapsamında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlar, yaygın eğitim uygulamaları kapsamında ise yine MEB ve belediyeler bünyesinde bulunan, çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Belediyeler, yaygın eğitim kapsamındaki müzik ve çalgı eğitimi faaliyetlerini kendi imkân ve yeterlilikleri içerisinde oluşturdukları eğitim-öğretim birimlerinde sürdürmektedirler.

Bursa’da belediyeler bünyesinde faaliyet gösteren kurumların birçoğunun daha çok usta çırak anlayışı içerisinde bu faaliyetleri sürdürdükleri görülmektedir. Genellikle belli bir öğretim programının bulunmadığı, var olan programların da uzun zaman önce oluşturulduğu, gelişmeler doğrultusunda güncellenmediği, etkinliklere ayrılan zaman ve çeşitlilik bakımından ihtiyacı karşılayamadığı, hem öğretici hem de öğrenci açısından sistematik ve sıralı bir eğitimi gerçekleştirmeye uygun olmadığı görülmektedir.

Söz konusu kurumların asıl amacının, toplumun müzik ve çalgı eğitimi ile ilgili istekli olan birçok kesimine ulaşmaya çalışıp, verilen hizmetler neticesinde ilgili kişilerin müzik ve çalgı eğitimi almalarını sağlamak, aynı zamanda sosyalleşmelerine katkıda bulunulması gerekirken, uygulamalarda bu amaca istenilen düzeyde ulaşılmadığı görülmektedir.

Belediyeler bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimini başarıyla tamamlayan öğrencilere kimi kurumlarda sertifika ya da katılım belgesi verilirken kimi kurumlarda diploma adı altında belgeler verildiği görülmektedir. Oysa yaygın eğitim kurumları özegen / amatör müzik eğitimi vermekte olup mesleki (profesyonel) müzik eğitimi YÖK kapsamındaki yükseköğretim kurumlarınca verilmekte, uygulanan akademik programlar sonucunda diploma verilmektedir.

Bursa merkez belediyeleri bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimine yönelik olarak gözlemlenen ve yukarıda ifade edilen sorunlar doğrultusunda araştırma; sözü edilen kurumlardaki müzik ve çalgı eğitiminin ne kadar etkin olabildiği konusuna odaklanarak gerçekleştirilmiştir.

2. Bursa Merkez Belediyeleri Bünyesinde Gerçekleştirilen Müzik Faaliyetleri

Ülke genelinde yaygın eğitim kapsamında aktif görev yapan kurum ve kuruluşlar arasında belediyeler de büyük önem teşkil etmektedir. Bugün belediyeler sanatın hemen hemen tüm dallarında eğitsel faaliyetler yürütmektedirler.

Bursa Büyükşehir Belediyesi ve üç merkez ilçe belediyesi olan Osmangazi, Nilüfer ve Yıldırım'da da çeşitli şekillerde sanat ve sanatın önemli boyutu müzik ile ilgili pek çok faaliyet yürütülmektedir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nde müzik eğitimi içeren çalışmaların 1937'de dönemin valisinin de desteğiyle açılan Müzikevi'nde başlatıldığı söylenebilir. Besteci Nuri Sami'nin başına getirildiği bu kurumda İstanbul Konservatuarı mezunu öğretmenler ders vermekteydi. Bugünkü Belediye Bandosunun kuruluşu olarak nitelenebilecek bandonun şefliğini ise Halil Teker yürütmekteydi. Diğer yandan Müzikevi ve Halkevi işbirliği ile oluşturulan orkestra, yine N. Sami'nin yönetiminde pek çok oda müziği ve orkestra konserleri verdi (Gazimihal 1943: 54).

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nde müzik ve çalgı eğitimi büyük bir çoğunlukla Kültür ve Sanat Daire Başkanlığı Orkestra Şube Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilmektedir. 1983'ten önce Bursa Türk Müsıkîsi Derneği ile Halk Eğitim Merkezi'nin ayrı ayrı yürütmekte olduğu Türk Sanat Müziği çalışmaları, bu tarihten sonra Belediye Konservatuarı adı verilen kurumda verilmeye başlanmış ve 1985'ten sonra da dört yıl süreli bir programa dönüştürülmüştür.

1983'ten 2000 yılına kadar sanat yönetmenliğini Erdinç Çelikkol'un yaptığı kuruma 1993'te Yücel Paşmakçı'nın katkılarıyla Türk halk müziği bölümü eklenmiştir. 1998 yılında ise kuruluşu 1936'ya dayanan Belediye Bando Şefliği de aynı birim altında faaliyetlerini sürdürmeye başlamıştır. 2010 yılında kurum bünyesinde bir proje olarak Çalgıcı Mektebi kurulmuş ve Çalgıcı Mektebi Roman Orkestrası çalışmalarına başlamış, daha sonra 2013'te çalışmalara eğitim faaliyetleri de eklenmiştir.

Büyükşehir Belediyesi'ndeki bir diğer proje ise BUSMEK (B. B. Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları) adıyla 2005-2006 döneminde faaliyete geçen hayat boyu öğrenme ilkelerine bağlı ve yetişkin eğitimini hedefleyen bir organizasyondur. Çok çeşitli dallarda kurslar verilen organizasyon kapsamında "Müzik ve Gösteri Sanatları" dalı altında bağlama ve gitar gibi çalgı dersleri de yer almaktadır.

Osmangazi Belediyesi bünyesinde 2009 yılında oluşturulan Kültür Müdürlüğü ile başlayan müzik faaliyetleri, daha çok yarışma, konser, gösteri biçiminde sürdürülmektedir. Kısa bir süre sonra hayata geçirilen OSMEK (Osmangazi Belediyesi Meslek Edindirme Kursları) projesi ise çalışmalarını, 14 yaşını ve zorunlu eğitimini tamamlamış bireylere 16 kültür merkezinde (bağlama, gitar, ney, keman gibi) çalgı kurslarının da arasında olduğu çok çeşitli dallarda sürdürmektedir.

Nilüfer Belediyesi'nde sürdürülen müzik ve çalgı eğitimi faaliyetleri, 2001 yılından itibaren Konak Kültür Merkezi başta olmak üzere üç merkezde yürütülmektedir. "Sanat atölyeleri" adı altında sürdürülen, 7 yaş üzerindeki herkese çeşitli çalgıların öğretimini de içeren çalışmaların çeşitli konser, temsil, vb. gösterilerle sergilenmesi de hedeflenmektedir.

2006 yılında bir sosyal proje olarak çalışmalarına başlayan YIL-MEK (Yıldırım Belediyesi Meslek Edindirme Kursları), aralarında Türk halk müziği, bağlama, ney kurslarının da olduğu çok çeşitli dallarda çalışmalarını sürdürmektedir.

3. Yöntem

Bu çalışma; Bursa merkez belediyeleri bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimi hakkında saptamalar yapmak için bu eğitimi veren öğretmenlerin görüşleri alınarak değerlendirilmesi hedeflendiğinden tarama modelini esas alan betimsel bir araştırmadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; Bursa Büyükşehir ve merkez ilçe belediyelerinde uygulanmakta olan müzik ve çalgı eğitimi faaliyetlerinin incelenerek; mevcut durumunu tespit etmek, daha etkili veya etkin bir müzik ve çalgı eğitiminin gerçekleştirilmesine yönelik öneriler getirmektir. Araştırma ile aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır:

- Bursa merkez belediyelerinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin amaçları nelerdir?
- Müzik ve çalgı eğitiminin içeriği, nasıl düzenlenmektedir?
- Müzik ve çalgı eğitiminin verildiği ortam ve olanaklar yeterli midir?
- Müzik ve çalgı eğitime ilişkin derslerdeki değerlendirmeler nasıl yapılmaktadır?
- Müzik ve çalgı eğitimi programlarında görev alan öğretim elemanları nasıl seçilmektedir?
- Müzik ve çalgı eğitimi programlarına öğrenci kabulü nasıl yapılmaktadır?
- Müzik ve çalgı eğitimi programı sonucunda öğrenciye verilen belgenin niteliği nedir?

3.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma; Bursa merkez belediyelerinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitime yönelik programların etkinliğini ele alan ilk bilimsel araştırma olması yönüyle daha sonra aynı konuda yapılacak akademik çalışmalara ilgi uyandıracacağı, verilen eğitimin yeterliliği

konusunda gerçekçi değerlendirmeler yapmaya imkân vereceği, tespit edilecek problemlerin çözümüne ve eğitim sürecinin geliştirilmesine yönelik olarak getirilen öneriler ışığında ilgilileri gerekli adımları atmaya teşvik edeceği ve benzer çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırma; Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Bursa merkez ilçe belediyelerde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimi uygulamaları ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın evrenini; Türkiye'deki büyükşehir ve merkez ilçe belediyeleri bünyesinde yürütülen müzik ve çalgı eğitimi faaliyetleri, çalışma evrenini Bursa Büyükşehir ve merkez ilçe belediyeleri bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimi faaliyetleri oluşturmaktadır. Araştırmada; söz konusu kurumlarda uygulanan gösteri, konser vb. amaçlı çalışma ve kurslar dışındaki tüm müzik ve çalgı eğitimi faaliyetleri hakkında bu eğitimi veren öğretmenlerin tamamından veri toplandığından ayrı bir örneklem gurubu oluşturulmamış, araştırma çalışma evreninde yapılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmadaki veriler kaynak tarama, söz konusu kurumlardaki müzik ve çalgı eğitimi faaliyetlerinin durumunu ve etkinliğini tespit edilebilmek için ise anket ve görüşme teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Kaynak tarama kapsamında; daha önce konuyla ilgili yapılmış olan bilimsel çalışmalar, kitaplar, kişisel arşivler, Bursa Büyükşehir Belediyesi ve merkez ilçe belediyeleri arşivleri incelenmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi ve merkez ilçe belediyeleri bünyesinde uygulanmakta olan müzik ve çalgı eğitiminin mevcut durumunu tespit edebilmek amacıyla kurumda görevli öğretmenlere anket uygulanmıştır. Hazırlanan anket formu; anlaşılabilirlik, güvenilirlik

ve geçerliliğinin belirlenmesi için önce 10 kişilik küçük bir gruba uygulanmıştır. Uygulama sonrasında gerekli düzeltmeler yapılmış ve ankete son şekli verilmiştir. Anket; kişisel bilgiler, müzik ve çalgı eğitimi faaliyetlerinin mevcut durumu ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik görüşler olmak üzere üç bölümden ve 39 sorudan oluşturulmuştur. Ankette; açık uçlu, çoktan seçmeli, çok cevaplı ve sıralamalı olmak üzere dört ayrı tür soruya yer verilmiş, öğretmenlerin görüşlerini mümkün olduğunca objektif ifade edebilmeleri hedeflenmiştir.

4. Bulgular ve Yorumlar

Bu kısımda araştırmaya katılanların kişisel özellikleri, gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin mevcut durumu ve olması gereken durumuna ilişkin görüşler ayrı ayrı ele alınarak değerlendirilmiştir.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Bursa Büyükşehir Belediyesi ve merkez ilçe belediyeleri bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimine ilişkin yapılan araştırmaya 75 öğretmen katılmıştır.

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine ilişkin dağılımları ve görev yaptıkları belediyeler yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin % 62,67’sinin erkek, % 34,67’sinin kadın olduğu görülmektedir. Diğer yandan bünyesinde en fazla öğretmen barındıran kurumlar, % 50,67 ile Büyükşehir Belediyesi, % 25,33 ile Nilüfer Belediyesi olup % 18,67’si Yıldırım Belediyesi’nde ve % 5,33’ü Osmangazi Belediyesi’nde görev yapmaktadırlar.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Belediyeler

Öğretmenlerin görev yaptıkları belediyeler	Kadın		Erkek		Cevapsız		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Büyükşehir Belediyesi	14	18,66	21	28,00	2	2,66	37	49,33
Osmangazi Belediyesi	-	-	02	02,66	-	-	02	02,66
Nilüfer Belediyesi	7	09,33	12	16,00	-	-	19	25,33
Yıldırım Belediyesi	05	06,66	09	16,00	-	-	14	18,66
Cevapsız	-	-	03	04,00	3	04,00	03	04,00
TOPLAM	26	34,66	47	62,66	2	02,66	75	100,00

Tabloya göre Büyükşehir Belediyesi ile Nilüfer Belediyesi'nin en fazla öğretmene sahip olduğu bu nedenle de müzik ve çalgı eğitimi programlarında daha fazla öğrenciye hizmet verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 2'de öğretmenlerin meslekteki hizmet yılları yer almakta ve öğretmenlerin % 62,66'sının en az on yılın üzerinde tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. % 21,33'ünün 5-10 yıl arasında tecrübeye sahip oldukları da göz önüne alınırsa bu kurumlarda yer alan öğretim elemanlarının oldukça tecrübeli oldukları söylenebilir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Hizmet Yılları

Öğretmenlerin hizmet yılları		f	%
5 - 10 yıl		16	21,33
11 – 15 yıl		07	09,33
16 – 20 yıl		25	33,33
Başka	0 – 4 yıl	07	09,33
	21 – 25 yıl	05	06,67
	25 yıl ve üstü	10	13,33
Cevapsız		05	06,67

TOPLAM	75	100,00
--------	----	--------

Tablo 3’te araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumları yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin; % 48’inin lisans, % 16’sının yüksek lisans, % 16’sının lise mezunu, bir kişinin doktora derecesine sahip olduğu görölmektedir. Başka seçeneğinde ise beş kişinin ilköğretim, 12 kişinin lise mezunu olduğu görölmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Öğrenim Durumları

Öğretmenlerin öğrenim durumları		f	%
Lisans		36	48,00
Yüksek lisans		12	16,00
Doktora		01	01,33
Başka	İlköğretim	05	06,67
	Lise	12	16,00
	Ön lisans	01	01,33
Cevapsız		08	10,67
TOPLAM		75	100,00

Belediyelerde müzik ve çalgı eğitimi veren öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin ders verdikleri alanda herhangi bir lisans mezuniyetlerinin olmaması düşündürücüdür. Ayrıca cevap vermeyen 8 kişi ise yapılan görüşmelerde ilköğretim ya da liseden sonra eğitim hayatlarına devam etmediklerini belirtmişlerdir.

Diğer yandan araştırmaya katılan öğretmenler, mezun oldukları kurumlarla ilgili olarak; % 29,33’ü Devlet Konservatuarı, % 18,67’si müzik öğretmenliği, % 2,67’si Güzel Sanatlar Faköltesi (Müzik Bilimleri veya Müzik) mezunu olduklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenlerin yarısının müzik alanında oldukça yetkin oldukları

görülmektedir. Ancak % 32 oranındaki öğretmen ise çeşitli belediyelerin müzik eğitimi programlarından mezun olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4’de öğretmenlerin görev aldıkları belediyelerdeki haftalık ders saati yükü yer almaktadır. Tabloya göre öğretmenlerin % 36’sı 10 saat ve daha az, % 18,67’si 10-20 ders saati, % 9,33’ü ise 20-30 ders saati yükleri olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Belediyeler Bünyesindeki Haftalık Ders Yükleri

Öğretmenler Kurumundaki ders yükü	Belediyede kadrolu olanlar		Başka kurumlarda kadrolu olanlar		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
10 ve daha az	23	30,67	04	05,33	27	36,00
10-20	09	12,00	05	06,67	14	18,67
20-30	02	02,67	05	06,67	07	09,33
Başka (30 ve üstü)	03	04,00	02	02,67	05	06,67
Cevapsız	17	22,66	02	02,67	19	25,33
Kadrolu olmayanlar	-	-	-	-	03	04,00
TOPLAM					75	100,00

Bu sonuçlar, öğretmenlerin kadrolu oldukları kurumlardaki ders yükleriyle de paralellik göstermektedir. Nitekim öğretmenlerin kadrolu oldukları kurumlardaki ders yüklerine ilişkin sorulan soruya da % 29,33’ünün 10 ders saati ve daha az, % 14,67’sinin 10-20, % 16’sının 20-30 ders saati ve % 10,67’sinin ise 30 ders saati ve üzeri ders verdiği cevapları alınmıştır. Öğretmenlerin üçte birine yakın bir kısmının 10 ders saati ve daha az çalışmaları, soruyu cevapsız bırakan % 20

oranındaki öğretmenlerin kadrosuz olarak çalışması, dikkati çeken bir çelişki olarak görülmektedir. Bu kurumlarda görev yapan öğretmenlerin ders yüklerinin dengeli bir şekilde dağıtılmadığı düşünülmektedir.

Tablo 5’de öğretmenlerin belediyeler bünyesinde nasıl görev aldıkları yer almaktadır. Tabloya göre, öğretmenlerin % 20’si başka kurumlardan ders saati karşılığında görevlendirilerek, % 18,67’si belediyenin açtığı kadro sınavları sonucu % 14,67’si şu an uygulanmayan “belediyelerin açtığı stajyer sanatçı sınavı” ile görev aldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Belediyeler Bünyesinde Görev Alma Biçimi

Öğretmenlerin belediyeler bünyesinde görev alma biçimleri	f	%
Belediyenin açtığı kadro sınavını kazanarak	14	18,67
Belediyenin açtığı stajyer sanatçı sınavını kazanarak	11	14,67
Başka bir kurumdan görevlendirilerek	15	20,00
Başka	17	22,67
Cevapsız	18	24,00
TOPLAM	75	100,00

Başka seçeneğinde öğretmenlerin % 22,67’si herhangi bir sınava tabi tutulmadan belediyelere bağlı özel şirket üzerinden görevlendirildiklerini ifade etmişler, cevap vermeyen % 24 oranında öğretmen grubunun çoğunluğu da yapılan görüşmelerde seçeneklerdeki ölçütlere göre görev almadıkları için soruyu cevapsız bıraktıklarını belirtmişlerdir. Bu kurumlarda her hangi bir kriter uygulanmaksızın veya sınava girmeksizin göreve atananların bulunması düşündürücüdür.

4.2. Bursa Merkez Belediyelerinde Gerçekleştirilen Müzik ve Çalgı Eğitiminin Mevcut Durumu

Tablo 6’da öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi derslerinin amaçlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin % 56’sı bu kurumlarda verilen eğitimin amacının amatör müzik eğitimine, % 24’ü profesyonel müzik eğitimine yönelik olduğuna, % 1,34’ü müzik eğitimi veren bir kurumun giriş sınavlarına hazırlamaya yönelik olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 6. Öğretmenlere Göre Verilen Müzik ve Çalgı Eğitiminin Amacı

Öğretmenlere göre müzik ve çalgı derslerinin amacı		f	%
Profesyonel müzik eğitimi		18	24,00
Amatör müzik eğitimi		42	56,00
Müzik eğitimi veren bir kurumun giriş sınavlarına hazırlama		01	01,34
B a ş k a	Amatör müzik eğitimi ve müzik eğitimi veren bir kurumun giriş sınavlarına hazırlama	04	05,33
	Profesyonel müzik eğitimi ve amatör müzik eğitimine	03	04,00
	Belirtilen seçeneklerin hepsi	01	01,33
Cevapsız		06	08,00
TOPLAM		75	100,00

Öğretmenlerin yarıdan fazlasının verilen eğitimi amatör ve hobi amaçlı, yaklaşık dörtte birinin ise tam tersini belirterek profesyonel yani mesleki amaçlı olduğunu ifade etmeleri, farklı beklentiler olduğunu ortaya koymuştur.

Öğretmenlere belediyeler bünyesinde uygulanmakta olan müzik ve çalgı eğitiminin öğrencilere nasıl katkılar sağladığına ilişkin görüşleri sorulmuş, öğretmenler ilk üç tercihlerinde; % 50,67 oranda

“sosyalleşme”, % 50,67 oranda “müzikle ilgili genel kültür kazandırma”, % 46,67 oranda “amatör müzik eğitimi”, % 37,33 oranda “profesyonel müzik eğitime alt yapı oluşturma”, % 36 oranda “bir çalgı çalabilme”, % 29,33 oranda da “boş vakitleri değerlendirme” yönünden öğrencilere katkısı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 7’de öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitiminde uyguladıkları öğretim programının niteliğine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin % 41,33’ü tüm öğretmenler tarafından ortaklaşa hazırlanan ayrıntılı bir öğretim programının mevcut olduğunu, % 40’ı her öğretmenin kendisinin düzenlediği bir çalışma programı, % 6,67’si ise konu başlıklarından oluşan bir taslak programın mevcut olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yarıya yakınının bireysel veya konu başlıklarından oluşan bir program ile eğitim verdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitiminde Uyguladıkları Öğretim Programlarının Nasıl Hazırlanışına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitiminde uyguladıkları öğretim programının niteliği	f	%
Öğretmenler tarafından ortaklaşa hazırlanan ayrıntılı bir öğretim programı mevcut	31	41,33
Konu başlıklarından oluşan bir taslak mevcut	05	06,67
Her öğretmenin kendisinin düzenlediği bir çalışma programı mevcut	30	40,00
Başka	-	-
Cevapsız	09	12,00
TOPLAM	75	100,00

Tablo 8’de öğretmenlerin, verilen müzik ve çalgı eğitiminin içeriğinin nasıl düzenlendiğine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Tabloya göre öğretmenlerin % 53,33’ü (notasyon odaklı) geleneksel Türk

müziği ağırlıklı içerik uyguladığını, % 25,33'ü evrensel müzik ve notasyon odaklı içerik uyguladığını, % 13,33'ü de (kulaktan öğretim odaklı) geleneksel Türk müziği ağırlıklı içerik uyguladığını belirtmişlerdir.

Tablo 8. Öğretmenlere Göre Müzik ve Çalgı Eğitimindeki İçeriğin Özelliği

Öğretmenlere göre verilen müzik ve çalgı eğitimi içeriğinin özelliği	f	%
Geleneksel Türk müziği (kulaktan eğitim) ağırlıklı içerik	10	13,33
Geleneksel Türk müziği (notasyon eğitimi) ağırlıklı içerik	40	53,33
Evrensel müzik ve notasyon odaklı içerik	19	25,33
Cevapsız	06	08,00
TOPLAM	75	100,00

Tablo 9'da öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimine yönelik öğretim yaklaşımları görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin % 53,34'ü nota öğretimi odaklı bir öğretim yaklaşımlarının olduğunu, % 13,34'ü repertuar geçme % 4'ü kulaktan öğretime odaklı bir öğretim yaklaşımlarının olduğunu belirtmişlerdir. Başka seçeneğinde ise öğretmenlerin % 19,99'u birden fazla seçeneğe katıldıklarını ifade etmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitimindeki Öğretim Yaklaşımları

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimine yönelik öğretim yaklaşımları		f	%
Nota öğretimi odaklı		40	53,34
Repertuvar geçmeye odaklı		10	13,34
Kulaktan öğretime odaklı		03	04,00
B a ş k a	Nota öğretimi odaklı ve repertuvar geçmeye odaklı	06	08,00
	Nota öğretimi ve kulaktan öğretime odaklı	02	02,66
	Repertuvar geçme ve kulaktan öğretime odaklı	02	02,66
	Verilen seçeneklerin hepsi	05	06,67
Cevapsız		07	09,33
TOPLAM		75	100,00

Öğretmenlerin belediye bünyesinde müzik ve çalgı eğitimi gören öğrencilere haftada kaç saat ders verildiğine ilişkin soruyu ise; %24,00'ü haftada 3'er saat genel müzik eğitimi ve çalgı eğitimi verildiğini belirterek cevaplamış, ayrıca haftada 1'er saat, 2'şer saat gibi çok farklı uygulamaların olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenler, müzik ve çalgı eğitimi derslerini yürütürken sahip oldukları yaklaşımlarının kaynağı olarak üçte bir oranında kendi öğretmenlik tecrübelerini, dörtte bir oranında tecrübeli öğretim elemanlarının tecrübelerini göstermişler, lisans öğrenimleri sırasında kazandıkları bilgi ve becerilerden daha az yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Yine öğretmenlerin yarısı, müzik ve çalgı eğitimi ile ilgili akademik çalışmalara veya bazı konularda uzman kişilerden yararlanmaya ihtiyaç duyduklarını, dörtte biri buna sık sık ihtiyaç

duyulduğunu belirtmişlerdir. Özetle öğretmenlerin çoğunluğu (% 73,33'ü) verdikleri eğitim sırasında uzman kişilerden yararlanılmak istediklerini bir anlamda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları görüşünü ifade etmişlerdir.

Tablo 10'da öğretmenler, belediye bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin verildiği koşullara ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Tabloya göre öğretmenlerin % 53,33'ü fiziksel şartları oldukça iyi bulduğunu, % 25,33'ü fiziksel şartların çok eksiği olduğunu, % 9,33'ü ise fiziksel koşulların vasat bir ortama sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 10. Öğretmenlere Göre Verilen Müzik ve Çalgı Eğitimi İçin Fiziksel Şartların Uygunluğu

Öğretmenlere göre müzik ve çalgı eğitimi için fiziksel şartların uygunluğu	f	%
Oldukça iyidir	40	53,33
Çok eksiği bulunmaktadır	19	25,33
Müzik ve çalgı eğitimine vasat olarak sürdürebilecek bir ortamdır	07	09,33
Başka (Fiziki koşullar iyi ancak öğrenme ortamında sorunlar var)	02	02,67
Cevapsız	07	09,33
TOPLAM	75	100,00

Öğretmenlerin belediyeler bünyesinde müzik ve çalgı eğitiminde kullanılan kitap ve materyallerin yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerinde ise; hemen hemen yarısı (% 49,33'ü) materyallerin yeterli olduğunu, % 29,33'ü daha donanımlı materyaller sağlanması gerektiğini, % 10,67'si ise eksiğin çok olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 11'de belediyeler bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve

çalgı eğitimi sırasında öğretmenlerin % 36'sı öğrencileri belli ölçütlere göre değil rastgele gruplandırdıklarını, % 25,33'ü yaş guruplarının gözetilmeye çalışıldığını ancak bu durumda sınıf oluşturulmadığı için gruplandırma yapılamadığını, % 20'si belli ölçütlere göre gruplandırıldığını belirtmişlerdir. Başka seçeneğinde ise öğretmenlerin % 4'ü bireysel ders yaptıklarını gruplandırmaya gerek duymadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 11. Öğretmenlere Göre Müzik ve Çalgı Eğitimi Alan Öğrencilerin Çeşitli Ölçütlere Göre Gruplandırılıp Gruplandırılmadığı

Müzik ve çalgı eğitimi alan öğrencilerin çeşitli ölçütlere göre gruplandırılıp gruplandırılmadığı	f	%
Gruplandırılmıştır	15	20,00
Yaş farkı gözetilmeksizin rastgele gruplandırılmıştır	27	36,00
Yaş gurupları gözetilmeye çalışılıyor ancak bu durumda sınıflar oluşturulamıyor	19	25,33
Başka (Bireysel yapılmaktadır)	03	04,00
Cevapsız	11	14,67
TOPLAM	75	100,00

Özetle öğretmenlerin çoğu, belediyeler bünyesinde verilmekte olan müzik ve çalgı eğitimi alan öğrencilerin, yaş gurupları veya seviyelerine göre gruplandırılarak sınıflar oluşturulmadığını belirtmişlerdir. Bu durumun, özellikle küçük yaştaki öğrencilerin kavrama düzeylerindeki farklılıklar dikkate alındığında eğitim öğretim açısından sağlıksız olduğu düşünülmektedir.

Tablo 12'de öğretmenlerin belediyeler bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitimi ile ilgili derslerde değerlendirmeleri nasıl yaptıklarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Tabloya göre öğretmenlerin % 25,33'ü sözlü yazılı ve uygulamalı sınav

yapıldığını, % 18,67'si sözlü ve uygulamalı yapıldığını, % 12'si yazılı ve uygulamalı sınav yapıldığını belirtmişlerdir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitimi İle İlgili Yaptıkları Değerlendirme Biçimleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi ile ilgili yaptıkları değerlendirme biçimleri		f	%
Sözlü ve uygulamalı sınav		14	18,67
Yazılı ve uygulamalı sınav		09	12,00
Sözlü yazılı ve uygulamalı sınav		19	25,33
Başka	Sözlü, uygulamalı ve çoktan seçmeli	03	04,00
	Sınav yapılmamaktadır	15	20,00
Cevapsız		15	20,00
TOPLAM		75	100,00

Başka seçeneğinde öğretmenlerin % 20'si hiçbir değerlendirme yapmadıklarını belirtmişlerdir. Azımsanamayacak orandaki bu uygulama ile eğitimin önemli bir boyutunun göz ardı edildiği düşünülmektedir. Diğer yandan öğretmenlerin dörtte biri değerlendirme aşamasının üç önemli ögesini de kullanmaktadır.

Tablo 13'te öğretmenlerin belediyeler bünyesinde müzik ve çalgı eğitimi alacak öğrencilere uygulanan kabul sınavlarının nasıl yapıldığına ilişkin cevapları yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin, % 49,33'ü verilen seslerin ve ritimlerin tekrarına dayalı yetenek sınavı ile, % 34,67'si eğitime katılmak isteyenlerin başvurusu ile, % 1,33'ü genel müzik kültürü testi ile öğrenci kabul edildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 13. Müzik ve Çalgı Eğitimine Öğrenci Kabul Sınavlarının Nasıl Yapıldığına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Müzik ve çalgı eğitimine öğrenci kabul sınavlarının nasıl yapıldığına ilişkin öğretmen görüşleri	f	%
Eğitime katılmak isteyenlerin başvurusu yolu ile	26	34,67
Genel müzik kültürü testi ile	01	01,33
Verilecek seslerin ve ritimlerin tekrarına /taklidine dayalı yetenek sınavı ile	37	49,33
Başka	-	-
Cevapsız	11	14,67
TOPLAM	75	100,00

Öğretmenler en yüksek oranda yetenek sınavı ile öğrenci kabul edildiğini belirtirken, % 34,67 oranında azımsanmayacak bir öğretmen grubunun başvuru ile öğrenci alımı yaptıklarını belirtmeleri müzik ile uğraşılan eğitimin içeriğine fazla uymadığı ve kabul sınavlarına gereken özenin gösterilmediğini düşündürmektedir.

Tablo 14’te öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimini tamamlayan öğrencilere ne tür belge verildiğine ilişkin cevapları yer almaktadır. Tabloya göre öğretmenlerin % 28’i sertifika, % 26,67 katılım belgesi, % 18,67’si diploma verildiğini belirtmişlerdir. Başka seçeneğinde öğretmenlerin % 4’ü sertifika ve katılım belgesi, % 2,66’sı sertifika, katılım belgesi ve diploma verildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 14. Müzik ve Çalgı Eğitimini Tamamlayan Öğrencilere Ne Tür Belge Verildiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenler göre müzik ve çalgı eğitimini tamamlayan öğrencilere verilen belge türü		f	%
Sertifika		21	28,00
Katılım belgesi		20	26,67
Diploma		14	18,67
Başka	Sertifika ve katılım belgesi	03	04,00
	Sertifika, katılım belgesi ve diploma	02	02,66
	Herhangi bir belge verilmiyor	03	04,00
Cevapsız		12	16,00
TOPLAM		75	100,00

Tabloda verilen bilgilerden genellikle katılım belgesi ve sertifika verildiği görülmekte, diploma adı verilen belgelerin de sertifika veya katılım belgesi niteliğinde olduğu bilinmektedir. Daha önce belirtildiği gibi belediyeler yaygın eğitim kapsamında bu tür hizmetleri vermektedir.

4.3. Bursa Merkez Belediyelerinde Gerçekleştirilen Müzik ve Çalgı Eğitiminin Olması Gereken Durumu

Tablo 15’te müzik ve çalgı eğitiminin temel amacının ne olması gerektiğine ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır. Tablodan görüleceği gibi müzik ve çalgı eğitiminin temel amacı konusunda öğretmenlerin % 36’sı profesyonel müzik eğitimi, % 32’si amatör müzik eğitimi, % 6,67’si müzik eğitimi veren bir kurumun giriş sınavlarına hazırlama seçeneklerini belirtmişlerdir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitimindeki Temel Amacın Ne Olması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitiminin temel amacının ne olması gerektiğine ilişkin görüşleri		f	%
Profesyonel müzik eğitimi		27	36,00
Amatör müzik eğitimi		24	32,00
Müzik eğitimi veren bir kurumun giriş sınavlarına hazırlamak		05	06,67
Başka	Profesyonel ve amatör müzik eğitimi	03	04,00
	Verilen seçeneklerin hepsi	04	05,33
	Çalgı çalmayı öğrenme	01	01,33
	Müziği sevdirmek	01	01,33
Cevapsız		10	13,33
TOPLAM		75	100,00

Başka seçeneğinde ise öğretmenlerin % 9,33'ü birden fazla seçeneğin amaçlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Tablo incelendiğinde başka seçeneğinde görüş belirtenlerle birlikte öğretmenlerin yarısı, profesyonel ve amatör müzik eğitime yönelik bir eğitim amacının olması gerektiği görüşündedirler. Özetle müzik ve çalgı eğitimi programlarının profesyonel ve amatör olmak üzere iki ayrı program olarak hazırlanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 16'da araştırmaya katılan öğretmenlerin belediye bünyesinde gerçekleştirdikleri müzik ve çalgı eğitimindeki içeriğin nasıl düzenlenmesi gerektiğine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 16. Öğretmenlerin Verilen Müzik ve Çalgı Eğitiminde İçeriğin Nasıl Düzenlenmesi Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi programında içeriğin düzenlenmesine ilişkin görüşleri		f	%
Müzik teorisine ve nota öğretimine daha çok ağırlık verilmeli		25	33,33
Repertuvar öğretimine daha çok ağırlık verilmeli		07	09,33
Çalgı öğretimine daha çok ağırlık verilmeli		11	14,67
B a ş k a	Müzik teorisi, nota öğretimi ve repertuvar öğretimine ağırlık verilmeli	01	01,33
	Müzik teorisi, nota öğretimi ve çalgı öğretimine ağırlık verilmeli	05	06,67
	Repertuvar öğretimi ve çalgı öğretimine ağırlık verilmeli	02	02,67
	Verilen seçeneklerin hepsi	08	10,67
	Asgari düzeyde nota, ses ve çalgı eğitimi	01	01,33
	Araştırmacı ve akademisyenlerin geleneksel müziğimizle ilgili metot geliştirmeleri gerekli	02	02,67
	Kişilerin sosyalleşmesine yönelik	01	01,33
Cevapsız		12	16,00
TOPLAM		75	100,00

Tabloya göre öğretmenlerin % 33,33'ü müzik teorisine ve nota öğretimine, % 14,67'si çalgı öğretimine, % 9,33'ü repertuvar öğretimine daha çok ağırlık verilmesi gerektiğini belirtirken, başka seçeneğinde görüş bildiren öğretmenlerin % 20'si iki veya üç seçeneğe birlikte ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Böylece müzik teorisine ve nota öğretimine ağırlık verilmesi gerektiği görüşü öne çıkmaktadır.

Diğer yandan öğretmenlerin % 49,33'ü müzik eğitimi ve çalgı eğitiminin aynı anda başlaması gerektiğini, % 28'i ilk yıl müzik eğitimi ikinci yıl çalgı eğitimi verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Özetle müzik ve çalgı eğitiminin aynı anda başlamasının yararlı olduğu düşünülmektedirler.

Tablo 17'de öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimine yönelik değerlendirmelerin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin % 30,67'si sözlü, yazılı ve uygulamalı sınav yapılması gerektiğini, % 24'ü sözlü ve uygulamalı sınav yapılması, % 10,67'si yazılı ve uygulamalı sınav yapılması gerektiğini, başka seçeneğinde ise öğretmenlerin % 12'si sınav olmaması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitimi Derslerindeki Değerlendirmelere İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi derslerindeki değerlendirmelere ilişkin görüşleri		f	%
Sözlü ve uygulamalı sınav yapılmalıdır		18	24,00
Yazılı ve uygulamalı sınav		08	10,67
Sözlü, yazılı ve uygulamalı sınav		23	30,67
Başka	Sınav olmamalı	09	12,00
	Çoktan seçmeli test ile sözlü, yazılı ve uygulamalı sınav	01	01,33
	Konserlerle	01	01,33
	Müzik konusunda bilgisi olanlar ve olmayanlar iki gruba ayrılıp ona göre eğitim verilmeli	01	01,33
Cevapsız		14	18,67
TOPLAM		75	100,00

Tablo incelendiğinde değerlendirmelerin çoğunlukla (% 54,67) sözlü ve uygulamalı olması gerektiği, görüşü ağırlık kazanmaktadır.

Tablo 18’de müzik ve çalgı eğitimine kabul sınavının nasıl olması gerektiğine ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin % 50,67’si verilecek seslerin ve ritimlerin tekrarına / taklidine dayalı yetenek sınavı ile % 12’si genel müzik kültürü testi ile % 8’i de müzik birikimine göre mülakat ile kabul sınavının yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Başka seçeneğinde ise öğretmenlerin % 13,33’ü sınav yapılmasına gerek olmadığını belirtmişlerdir. Müzik eğitimi gibi özel bir alanda sınavsız öğrenci kabulü düşündürücü bulunmakta, müzik birikimi olan birisinin yeteneğinin de gelişmesi göz önüne alınarak % 60’a yakın bir grubun yetenek sınavı ile alınması görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 18. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitimine Öğrenci Kabulünün Nasıl Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi programına kabul sınavı ile ilgili görüşleri		f	%
Genel müzik kültürü testi ile		09	12,00
Verilecek seslerin ve ritimlerin tekrarına / taklidine dayalı yetenek sınavı ile		38	50,67
Öğrencinin müzik birikimine göre mülakat yapılmalı		06	08,00
B a ş k a	Genel müzik kültürü testi ve yetenek sınavı ile	01	01,33
	Genel müzik kültürü testi ve müzik birikimine göre mülakat ile	01	01,33
	Sınav olmamalı	10	13,33
Cevapsız		10	13,33
TOPLAM		75	100,00

Tablo 19’da uygulanmakta olan müzik ve çalgı eğitimi programlarının nasıl hazırlanması gerektiğine ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 19. Öğretmenlerin Müzik ve Çalgı Eğitimi Programlarının Nasıl Hazırlanması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi programlarının oluşturulmasına ilişkin görüşleri		f	%
Öğretmenler tarafından ortak bir şekilde planlanıp hazırlanmalıdır		37	49,33
Her öğretmen kendine göre program hazırlamalıdır		13	17,33
Program, öğretmenlere uygulamak üzere kurum tarafından hazırlanmalıdır		11	14,67
Başka	Eğitim bilimci, kurum idarecisi, öğretmen vb. kişilerce kurulan komisyonda hazırlanmalıdır	02	02,67
	Program öğrenciye göre yapılmalıdır	01	01,33
	Program şef tarafından hazırlanmalıdır	01	01,33
Cevapsız		10	13,33
TOPLAM		75	100,00

Tabloya göre öğretmenlerin % 49,33’ü programların kendileri tarafından ortak bir şekilde planlanıp hazırlanması gerektiğini, % 17,33’ü her öğretmenin kendi programını kendisinin hazırlaması gerektiğini, % 14,67’si ise programın, öğretmenlere uygulamak üzere kurum tarafından hazırlanıp planlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Tablodan da görüleceği gibi programların öğretmenler tarafından ortak bir şekilde hazırlanması gerektiği fikri ağırlık kazanmaktadır.

Bursa merkez belediyelerinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin daha etkili olabilmesi için öğretmenlerin ilk üç tercihlerinde

paylaştıkları diğer görüşleri ise; % 54,67 oranında müzik ve çalgı eğitiminin genel amacının toplumun kültürel gelişimine katkıda bulunmak olması gerektiği, % 42,67 oranında öğretmenlerin hem kendi performanslarını arttırmak hem de öğrencilerine örnek olmak için fırsatlar yaratılması gerektiğini, % 42,67 oranında öğretmenler için Kültür Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı veya üniversiteler bünyesinde hizmet içi eğitim imkânları sağlanması gerektiğini, yine % 42,67'si müzik ve çalgı eğitimine yönelik derslerin genel amaçları doğrultusunda programlanması ve sürekli geliştirilmesi gerektiği olarak belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin % 37,33'ü müzik ve çalgı eğitimi dersi alan öğrencilerin yaş grupları ve bilgi birikimleri gibi belli ölçütlere göre gruplandırılması gerektiğini, % 24'ü müzik ve çalgı eğitimi veren öğretmenler müzik alanında bir lisans derecesine sahip olması gerektiğini yine ilk üç tercihlerinde belirtmişlerdir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bursa merkez belediyeleri bünyesinde gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin etkinliğini belirlemeye yönelik olarak yapılan bu araştırmada, söz konusu eğitim içinde yer alan öğretmenlerin görüşleri temel alınarak aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1- Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi erkek, diğerleri kadın olup, çoğunluğu otuz ile elli yaşlar arasında ve 16 yılın üzerinde meslek tecrübesine sahiptirler. Öğretmenlerin üçte ikisi Devlet Konservatuvarı ile müzik öğretmenliği programlarından lisans mezunu olup kalan üçte biri ise ilköğretim ve lise mezunudur. Öğretmenlerin üçte birinin ders verdikleri alana ilişkin herhangi bir eğitim almamış olmaları oldukça düşündürücüdür.

Söz konusu programlarda ders veren öğretmenlerin üçte ikisinin belediyeler bünyesinde kadro sahibi olduğu tespit edilmiştir. Ancak kadrolu öğretmenlerin üçte birinin kurumlarında haftada 10 saat ve daha az ders yükleri bulunmakta, kalan dersleri dışarıdan görevlendirilen öğretmenler yürütmektedir. Bu da belediyede kadrolu öğretmenlerin

ders yüklerinin dengeli olmadığı ve bazı öğretmenlerin iş kapasitesinden yeterince yararlanılmadığını göstermektedir. Diğer yandan öğretmenlerin üçte birinin belediyelerin açmış oldukları kadro ya da stajyer sanatçı sınavı doğrultusunda görev yaptıkları, dörtte birinin ise herhangi bir sınav ya da kriter uygulanmaksızın belediyede görevlendirildiği, %20'sinin de başka kurumlardan görevlendirildiği belirlenmiştir.

2- Verilen eğitimin mevcut durumuna ilişkin bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

a) Yürütülen müzik ve çalgı eğitimine ilişkin herhangi bir öğretim programının bulunmadığı, genellikle öğretmenlerin kendi düzenledikleri bir çalışma planı ya da taslağının kullanıldığı, % 40'ının ise kurumdaki öğretmenlerle bir araya gelerek bir çalışma programı hazırladıkları belirlenmiştir. Dolayısıyla alandaki eğitimcilerin görüşlerinin de alındığı akademik bir programın uygulanmadığı, hatta kurumdaki öğretmenlerin bile bir araya gelerek ortak bir program çalışması yapamadıkları tespit edilmiştir.

b) Öğretmenlerin yarıdan fazlası programın amatör müzik eğitimi vermek amacıyla gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. Diğer yandan öğretmenlerin yarısı, verilen eğitimin amacının temel düzeyde bilgi ve beceri kazandırmak, dörtte biri ise müzik ve çalgı eğitimi alanında uzman kişi yetiştirmek olduğu görüşünde birleşmektedirler. Yaygın eğitim kurumlarının ana amacının alan uzmanı yetiştirmek olmadığı göz önüne alındığında, bu görüş bir çelişki olarak görülmektedir.

c) Öğretmenlerin yarıdan fazlası, müzik ve çalgı eğitimi ders içeriklerinin Türk müziği ağırlıklı, diğerleri ise evrensel müzik (Batı müziği) ve Türk müziği ağırlıklı düzenlendiğini belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerin çoğunluğu, içeriğin nota öğretimi ile gerçekleştirildiğini, dörtte biri ise kulaktan repertuar öğretimi ile eğitim yapıldığını ifade etmişlerdir. Uzun süreli ve bir program dâhilinde sürdürülen müzik

eğitiminde, kulaktan öğretim yönteminin sürekli kullanılması, az oranda da olsa bazı birimlerde eğitimin alan uzmanlığı olmayan kişiler tarafından verildiği görüşünü desteklemektedir.

d) Araştırmaya katılan öğretmenlerin üçte birinin, müzik ve çalgı eğitimi derslerini yürütürken sahip oldukları öğretim yaklaşımlarının öğretmenlik tecrübelerinden kaynaklandığı, dörtte birinin ise tecrübeli öğretim elemanlarından yararlanarak edindikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin müzik ve çalgı eğitimi sırasında zaman zaman uzman kişilerden yararlandığı ancak bunu yetersiz buldukları, dolayısıyla hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

e) Belediyeler bünyesinde verilmekte olan müzik ve çalgı eğitimi sırasında öğrencilerin belediyeler arasında farklılık göstermekle birlikte çoğunlukla yaş grupları veya seviyelerine göre gruplandırılmadığı ve bu durumun eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

f) Öğretmenlerin yarısından çoğu, derslerin yürütüldüğü ortamın fiziksel şartlarının, kullanılan araç-geçerlerin ve materyallerin yeterli olduğu ama iyileştirilmesine ihtiyaç duyulduğu fikrine sahiptirler.

g) Öğretmenlerin üçte biri söz konusu programlara başvuru ile öğrenci kabul edildiğini, yine öğretmenlerin yarısı yetenek sınavı ile öğrenci kabul edildiğini belirtmişlerdir. İçeriği müzik eğitimi olan programlarda kişilerin belli bir düzeyde müziksel yetenek veya yatkınlığa sahip olması gerektiği düşünüldüğünde böylesi bir yaklaşımın eğitimin başarısını olumsuz yönde etkileyeceği açıktır.

h) Belediye bünyesinde verilen müzik ve çalgı eğitimi değerlendirme sürecinin sözlü, yazılı ve uygulamalı türdeki sınavlar ve genellikle her dönem iki kez yapıldığı belirtilirken, % 20'si sınav yapılmadığını belirtmiş, böylece bir kısım uygulamalarda değerlendirme aşamasının tam olarak gerçekleşmediği tespit edilmiştir.

1) Eğitim-öğretim sürecini tamamlayan öğrencilere sertifika,

katılım belgesi ve diploma gibi farklı belgelerin verildiği, ancak bazı birimlerde diploma adı altında verilen belgelerin örgün öğretim kapsamındaki diploma derecesi ile eşdeğer olduğu yanılığısı tespit edilmiştir.

3- Verilen eğitimin olması gereken durumuna ilişkin bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

a) Belediyelerde görev alan öğretmenlerin yarısı, bir araya gelerek ortak bir program oluşturmaları gerektiği paylaşırken, diğer yarısının ise böyle bir ihtiyacı fark etmedikleri anlaşılmaktadır.

b) Öğretmenlere göre; belediyeler bünyesinde yürütülen müzik ve çalgı eğitiminin amacının hem amatör müzik eğitime yönelik olması, hem de profesyonel eğitime zemin hazırlaması, ayrıca verilen eğitimin ana fonksiyonun da temel düzeyde bilgi ve beceri kazandırmak olması gerektiği görüşleri öne çıkmıştır.

c) Ders içeriklerinin müzik teorisi ve nota öğretimine, daha sonra da çalgı eğitime ağırlık vererek düzenlenmesi gerektiği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yarısı genel müzik eğitime ve çalgı eğitime aynı anda başlanması gerektiği, % 30'u ise önce müzik eğitimi sonra çalgı eğitimi verilmesi gerektiği görüşündedirler.

d) Gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin daha etkili olması için belirtilen diğer görüşlerde ise; bu eğitimi veren öğretmenlerin zaman zaman konser ve benzeri performanslar gerçekleştirerek öğrencileri motive etmeleri gerektiği, yetenekli öğrencilerin gelişmeleri için programa ek olarak çeşitli koro veya müzik guruplarında çalışmaya yönelik etkinlikler eklenmesi gerektiği, eğitim sırasında zaman zaman kaynak kişi ya da uzmanlardan yararlanılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca eğitim sırasında öğrencilerin yaş grupları ve bilgi birikimleri gibi belli ölçütlere göre gruplandırılması gerektiği, öğretmenlerin müzik alanında bir lisans derecesine sahip olması gerektiği vurgulanmıştır.

e) Öğretmenlerin çoğu, müzik ve çalgı eğitimi sırasında sözlü ve uygulamalı sınavların, üçte biri ise sözlü, uygulamalı ve yazılı sınavların yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerin çoğu, verilen eğitime öğrenci kabulünün yetenek sınavı ile yapılması görüşünde birleşmişlerdir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi ve merkez ilçe belediyelerinde yürütülen müzik ve çalgı eğitimini konu alan bu araştırmada, verilen eğitimin mevcut durumunun istenen yeterlikte olmadığı sonucuna ulaşılmış ve iyileştirilmesine yönelik aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

1- Belediyeler bünyesinde yürütülen müzik ve çalgı eğitimine yönelik programlar, ilgili öğretmenler ve alan uzmanlarının da içinde bulunduğu bir komisyon tarafından hazırlanmalıdır.

2- Gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin amacı hem profesyonel hem de amatör müzik eğitime yönelik olmalı, verilen eğitim temel düzeyde bilgi ve beceri kazandırılmasını sağlamalıdır.

3- Verilen eğitimin içeriği, müzik teorisi ve nota öğretimi ile birlikte çalgı eğitimine de ağırlık vererek düzenlenmeli, genel müzik eğitimi ve çalgı eğitimi aynı anda başlamalıdır. Ayrıca derslerin haftada 2 saat çalgı eğitimi, 2 veya 4 saat genel müzik eğitimi olmak üzere dört yıl sürdürülmesi eğitimin verimini ve kalitesini artıracaktır.

4- Verilen müzik ve çalgı eğitimi sırasında, öğrenciler yaş grupları ve bilgi birikimleri veya seviyeleri dikkate alınarak sınıflandırılmalıdır.

5- Belediyeler bünyesinde yürütülen müzik ve çalgı eğitimini yürütecek öğretmenler, müzik alanında bir lisans derecesine sahip olmalıdır. Dersler kadrolu öğretmenlere öncelik vererek ve dengeli bir şekilde dağıtılmalı, zorunlu hallerde kurum dışından yardım alınmalıdır.

6- Belediyeler bünyesinde zaman zaman seminer, konferans gibi faaliyetler yapılmalı uzman kişilerden yararlanılmalı, isteyen öğretmenlere hizmet içi eğitim olanakları sağlanmalıdır.

7- Belediyeler bünyesinde yürütülen müzik ve çalgı eğitimine

öğrenci kabulü yetenek sınavı ile yapılmalıdır. Ayrıca verilen eğitim sırasında değerlendirme boyutu ihmal edilmemeli ve farklı yollarla (yazılı, sözlü, uygulamalı) değerlendirmeler gerçekleştirilmelidir.

Kaynaklar

Bursa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sanat Daire Başkanlığı Orkestra Şube Müdürlüğü - *Hakkımızda*,

<http://orkestra.bursa.bel.tr/hakkimizda> (Erişim Tarihi: 05.03.2019)

BUSMEK - *Tarihçe*,

<http://busmek.bursa.bel.tr/kurumsal/tarihcesi> (Erişim Tarihi: 28.03.2019)

Coşkun, Murat (2019). *Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Merkez İlçe Belediyeleri Bünyesinde Gerçekleştirilen Müzik ve Çalgı Eğitiminin Etkinliği*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi.

Gazimihal, Mahmut R. (1943). *Bursa'da Musıkî*. Bursa: Halkevi Yayınları.

Göğüş, İsmail M. (1985). *Toplu Ses Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi - Müzik Eğitimi Bölümlerinde Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

OSMEK (Osmangazi Belediyesi Meslek Edindirme Kursları),

<http://osmek.osmangazi.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 28.03.2019)

Tezcan, Mahmut (2011). *Sanat Sosyolojisi - Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

TDK (Türk Dil Kurumu),

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK. GTS. (Erişim Tarihi: 06.04.2019)

Uçan, Ali (1994). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

YIL-MEK (Yıldırım Belediyesi Meslek Edindirme Kursları),

<https://www.yildirim.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 28.03.2019)

EXTENDED ABSTRACT

Municipalities are also of great importance among the institutions and organizations active within the scope of non-formal education throughout the country. Today, municipalities carry out educational activities in almost all branches of art.

Bursa Metropolitan Municipality and three central district municipalities, Osmangazi, Nilüfer and Yıldırım also carry out many activities related to music, which are important in various forms of art and art.

Aim

This research; Bursa Metropolitan Municipality and central district municipalities within the structure of music and instrument training activities determined by determining the status of the problems and the improvement was made to bring suggestions.

Problem

It is observed that many of the institutions operating within the municipalities in Bursa continue to carry out these activities within the scope of master apprenticeship. Generally, it is seen that there is no specific curriculum, existing programs are created long ago, not updated in line with the developments, cannot meet the needs in terms of the time and variety allocated to the activities, and are not suitable to perform systematic and sequential training both for the instructor and the student.

It is seen that there is no association between the institutions regarding the validity and consistency of the documents given to the students who have successfully completed the music and instrument training conducted within the municipalities.

The answers to the following questions were sought:

- What are the aims of music and instrument training in the central municipalities of Bursa?*
- How is the content of music and instrument training organized?*
- Is the environment and facilities sufficient for music and instrument training?*
- How are the evaluations made in the music and instrument training courses?*
- How is the academic staff involved in music and instrument training programs selected?*

- How are students admitted to music and instrument training programs?

- What is the quality of the document given to the student as a result of the music and instrument training program?

Research on music and instrument training performed within the central municipalities of Bursa and in line with the problems mentioned above; the focus was on how effective music and instrument training in these institutions could be.

Method

This work; since it is aimed to make evaluations about the music and instrument training performed within the central municipalities of Bursa, it is aimed to be evaluated by the teachers who give this education and it is a descriptive research based on the screening model.

In the study, the history of music and instrument training activities in Bursa central municipalities and the applications of today are briefly introduced. Afterwards, the findings of the teachers who were assigned to determine the effectiveness of the music and instrument training conducted by the Bursa Metropolitan Municipality and three central district municipalities were evaluated by taking their views on the current situation and the situation.

Results

As a result of the findings, it was understood that the objectives were not determined in the music and instrument training performed in the mentioned institutions, the content was created individually by the teachers and the applications were not arranged in a way to realize the purpose of the education.

Suggestions

1- Programs for music and instrument education carried out within the municipalities should be prepared by a commission including teachers and field experts.

2- The aim of music and instrument training should be aimed at both professional and amateur music education, and the education given should provide basic knowledge and skills.

3- The content of the education should be organized with the emphasis on musical theory and musical note teaching, and general music education and instrument training should start at the same time. In addition, 2 hours of instrument per week, 2 or 4 hours of general music education, including four years of training will increase the efficiency and quality of education.

4- *During the music and instrument training, the students should be classified according to their age groups and knowledge or levels.*

5- *Teachers who conduct music and instrument training within municipalities should have a bachelor's degree in music. Courses should be distributed in a balanced way by giving priority to permanent teachers and in case of necessity, help should be provided outside the institution.*

6- *Activities such as seminars and conferences should be made within the municipalities from time to time, and experts should be provided for in-service training opportunities.*

7- *Music and instrument training carried out within the municipalities should be carried out with the ability exam. In addition, the assessment dimension should not be neglected during the training given and evaluations should be made in different ways (written, oral and practical).*